

ปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธุรกิจ
ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

RISK FACTOR AND HOW COMPANIES IN TOURISM SECTOR ON STOCK EXCHANGE
OF THAILAND RESPOND TO RISKS

นายศุภกช วงษ์ศรีแก้ว

สาขาการจัดการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Mr.Supakoht Wongsrikaew

E-mail: supakoht.w@gmail.com

Department of Finance and Banking, Master of Business Administration,
Ramkhamhaeng University, Thailand.

Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองต่อความเสี่ยงของบริษัทในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคม และอาหาร ซึ่งมีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่ม โดยรวบรวมข้อมูลจากรายงานข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 30 บริษัท ก่อนจะนำมาวิเคราะห์ด้วยหลักสถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่าความเสี่ยงที่กลุ่มตัวอย่างต้องเผชิญมากที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุนและการแข่งขันทางการตลาดในกลุ่มปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคลในกลุ่มปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินเฟ้อในกลุ่มปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงิน ความ

เสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับในกลุ่มปัจจัยความเสี่ยงกฎเกณฑ์ และเรื่องการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และโรคระบาดอื่นๆ ในกลุ่มปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ สำหรับการตอบสนองความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านการเงิน ด้านกฎเกณฑ์ และด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้การตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมาเป็นอันดับแรก

ABSTRACT

The objective of this study is to examine the risk factors and how companies in tourism-related businesses on the Stock Exchange of Thailand respond to risks for those interested to use as a reference. The samples are the ten largest companies by market cap in the tourism sector, transport sector and food sector, consisting of 30 companies in total. The data provided on the Annual Report Form (56-1) for the year 2021 were gathered and statistically analyzed with the Frequency and Percentage method.

According to the study results, the biggest risks for the sample companies were the investment risk under the Strategic Risks, the human resource risk under the Operational Risks, the currency fluctuation and inflation under the Financial Risks, the compliance to rules and regulations under the Compliance Risks, and the Covid-19 pandemic and other contagious diseases under the Emerging Risks. Most of the sample companies responded to most of the Strategic Risks, Operational Risks, Financial Risks, Compliance Risks, and Emerging Risks by minimizing those risks.

บทนำ

จากวิกฤติการระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 หรือ โควิด19 (COVID-19) เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2562 (ค.ศ.2019) ได้ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างทั่วโลก การล๊อคดาวน์ให้ประชาชนอยู่ในเคหสถานรวมถึงการปิดห้างร้านต่างๆเป็นหนึ่งในมาตรการที่รัฐบาลหลายๆประเทศใช้เพื่อสกัดกั้นไม่ให้จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศของตนเพิ่มขึ้น สาเหตุหลักที่จำเป็นต้องทำเช่นนั้นมาจากเชื้อโควิด19 เมื่อติดเชื้อมีระยะในการฟักตัวค่อนข้างนาน แสดงอาการช้า ทำให้แพร่กระจายไปได้ไกลและรวดเร็ว ประกอบกับในช่วงเริ่มต้นของการระบาดยังไม่มียุทธศาสตร์ในการป้องกัน อีกทั้งระดับความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตก็สูง จึงไม่มีทางเลือกมากนักในการต่อสู้กับวิกฤตนี้ แต่ผลกระทบที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องแลกมาด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนตามปกติไม่สามารถทำได้ สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างในทางเศรษฐกิจแทบจะทุกมิติ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น inbound (ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทย) outbound (ชาวไทยเดินทางออกไปต่างประเทศ) แม้กระทั่งภายในประเทศก็เช่นกัน

ธุรกิจท่องเที่ยวถือเป็นธุรกิจที่ทำรายได้เป็นหลักให้กับประเทศไทย ในช่วงต้นที่เชื้อไวรัสโควิด19 เริ่มระบาด (ช่วงปี พ.ศ.2563) นักท่องเที่ยวต่างชาติดลดจำนวนลงอย่างมากเนื่องจากมาตรการปิดประเทศที่ถูกบังคับใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยเองที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศก็ทยอยยกเลิกการเดินทางเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัยเพราะเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อ แม้แต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางภายในประเทศเองก็มีความกังวลในการเดินทาง จึงเห็นได้ว่าเริ่มมีโรงแรมประกาศปิดชั่วคราว ตามมาด้วยให้พนักงานหยุดงาน โดยไม่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่วางต้นเดือนมีนาคม พ.ศ.2563

สถานการณ์ของภาคการท่องเที่ยวเลวร้ายลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2563 เมื่อการระบาดได้แพร่กระจายไปทั่วโลกและรุนแรงขึ้นมากในหลายประเทศโดยเฉพาะที่ยุโรป สหรัฐอเมริกา รวมถึงบางประเทศในเอเชียจนรัฐบาลของประเทศต้องปิดประเทศ ห้ามไม่ให้มีการเดินทางเข้าออก ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตลาด inbound และ outbound จึงสูญรายได้ไปโดยสิ้นเชิงจนกว่าจะมีการยกเลิกคำสั่งห้ามเดินทางสำหรับประเทศไทยนั้น การบินพลเรือนแห่งประเทศไทยประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2563 ยกเว้นชาวไทยที่ต้องการกลับสู่ภูมิลำเนา

จากการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการท่องเที่ยวไตรมาส 1/2563 พบว่า ภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากโควิด19 มากที่สุดคือภาคตะวันออก รองลงมาคือ ภาคใต้และภาคเหนือตามลำดับ ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด19 มากที่สุดคือสวนสนุกและธีมปาร์ค รองลงมาคือ บริษัททัวร์นำเที่ยวและธุรกิจขนส่งตามลำดับ และตามข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แรงงานในภาคท่องเที่ยวมีอยู่ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน และมีอีกกว่า 1.3 ล้านคนในภาคการผลิตที่เชื่อมโยงกับภาคการท่องเที่ยวที่อาจได้รับผลกระทบไม่ว่าจะเป็นการขาดรายได้หรือตกงาน (thailandtourismcouncil.org , “สถานการณ์ท่องเที่ยวไทย และดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการท่องเที่ยวไตรมาส 1/2563”)

ธุรกิจการบินเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากมาตรการห้ามเดินทางเข้าออกของรัฐบาลหลายประเทศ Economic Intelligence Center ของธนาคารไทยพาณิชย์ประเมินว่า รายได้จากเส้นทางการระหว่างประเทศของสายการบินสัญชาติไทยจะลดลงถึง 65% เมื่อเทียบกับปี 2562 ส่วนรายได้จากเส้นทางการบินภายในประเทศจะลดลงประมาณ 45% ไม่เพียงเท่านั้น EIC ยังประเมินว่าการหยุดให้บริการจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของสายการบินสัญชาติไทยซึ่งจะสามารถแบกรับค่าใช้จ่ายได้เพียงประมาณ 3 เดือนเท่านั้น (scbeic.com ,รายงาน “EIC วิเคราะห์ ธุรกิจการบินของไทยจะก้าวผ่านอย่างไรในวิกฤต COVID-19”)

ดังนั้นจะเห็นว่ากลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวและขนส่งได้รับผลกระทบจากการเผชิญสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยตรง ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ความเสี่ยงในหลายมิติ

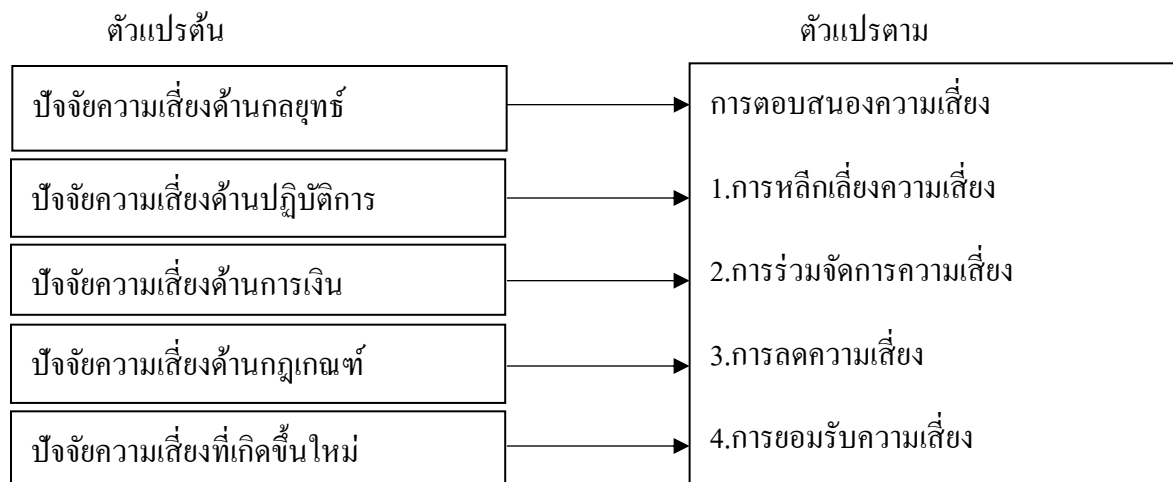
ได้ส่งผลกระทบต่อองค์กรในธุรกิจกลุ่มนี้ และ โอกาสที่ความเสี่ยงจะเกิดขึ้นนั้นมีได้มากขึ้นกว่าปกติ ซึ่งแนวทางในการป้องกันและตอบสนองความเสี่ยงขององค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการทำให้องค์กรสามารถผ่านสถานะการเช่นนี้ไปได้

ผู้ทำวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธุรกิจคมนาคมขนส่งและท่องเที่ยวเพื่อเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้ทำวิจัยเองและผู้อื่นที่สนใจในเรื่องนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

ศึกษาความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจคมนาคมขนส่งและท่องเที่ยวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ได้ข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจคมนาคมขนส่งและท่องเที่ยว
- 2 ได้ข้อมูลการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจคมนาคมขนส่งและท่องเที่ยว
- 3 เป็นแนวทางให้กับองค์กรธุรกิจอื่นๆที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organization (COSO)

The Committee of Sponsoring Organization (COSO) คือคณะกรรมการของสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบันในสหรัฐอเมริกา ที่ได้ร่วมกันศึกษาวิจัยพัฒนาและพัฒนาแนวความคิดของการควบคุมภายในองค์กร (Internal Control Framework) อย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1990 ซึ่งเป็นที่นิยมและรู้จักกันดี และได้ให้ความหมายของการควบคุมภายใน (Internal Control) เอาไว้ว่า คือกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการ ผู้บริหารตลอดจนพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม

ช่วงเริ่มแรกของการใช้การควบคุมภายในในองค์กรต่างๆ การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นหนึ่งในวิธีการควบคุมภายในองค์กร แต่ยังไม่มีการกำหนดนิยามที่แน่ชัด องค์กรต่างๆทั้งรัฐบาล เอกชน มีการให้คำจำกัดความของการจัดการความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น องค์กรเกี่ยวกับการประกันภัย การกำหนดค่านิยามของการจัดการความเสี่ยงก็เป็นอีกแบบหนึ่ง องค์กรสถาบันการเงินก็กำหนดค่านิยามเป็นอีกแบบ อีกทั้งโครงสร้างของการจัดการความเสี่ยงยังแตกต่างกัน จากเหตุการณ์ดังกล่าวที่องค์กรไม่ได้มีการนิยามของ ความหมายของวิธีการในการจัดการความเสี่ยงรวมถึงไม่มีความชัดเจนเป็นมาตรฐานในการจัดทำโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงนั้น ทำให้ COSO กำหนดนิยามและรูปแบบในการจัดการกับความเสี่ยงขึ้นมาภายใต้ชื่อ COSO ERM (COSO Enterprise Risk Management) และได้ประกาศต่อสาธารณชนในปี ค.ศ.2004 กับการกำหนดโครงสร้างและความหมายในการจัดการกับความเสี่ยง เพื่อเป็นแนวทาง (Guideline) ที่องค์กรต่างๆสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

COSO Internal Control Framework คือกรอบกระบวนการที่ออกแบบเพื่อให้คณะกรรมการผู้บริหาร รวมถึงพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการควบคุมภายในองค์กร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ระบบการควบคุมภายในประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและกำหนดวิธีการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ อย่างสมเหตุสมผลเพื่อให้กิจการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยมีการกำหนดในด้านต่างๆดังนี้

การดำเนินงาน (Operation) โดยมีมุ่งหมายให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่าโดยเน้นไปที่การกำกับการใช้ทรัพยากรทุกประเภทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การรายงานทางการเงิน (Financial Reporting) คือการจัดทำงบการเงินไม่ว่าจะเป็นรายงานที่ใช้ภายในหรือภายนอกองค์กร ต้องมีความน่าเชื่อถือได้ อยู่ในเวลาที่กำหนด และมีคุณภาพเหมาะสมเพียงพอสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

การปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎระเบียบ และนโยบาย (Compliance with Application Laws and Regulations) คือการปฏิบัติงานหรือการดำเนินธุรกิจ ให้สอดคล้องเป็นไปตาม บทบัญญัติ ข้อกำหนดของกฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ และ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

COSO Internal Control Framework กับ COSO ERM (COSO Enterprise Risk Management) มีความเชื่อมโยงต่อกัน การจะเข้าใจใน COSO Internal Control Framework จะเป็นการช่วยให้เข้าใจใน COSO ERM (COSO Enterprise Risk Management) ได้มากขึ้น

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรในการควบคุมภายใน (ตามแนวทางของ COSO) มีองค์ประกอบที่เป็นสำคัญ 3 ส่วน 1.ส่วนประกอบการควบคุม (Control Environment) แบ่งเป็น การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) การติดต่อสารและสารสนเทศ (Information and Communication) การติดตามและประเมินผล (Monitoring) 2.ชั้นระดับขององค์กรที่ต้องรับผิดชอบ (Organizational levels of responsibility) และ 3.กิจกรรมการควบคุม (Control Objectives) ที่เป็นกิจกรรมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการรายงานทางการเงินและการปฏิบัติการ

ส่วนประกอบการควบคุม (Control Components) อธิบายโดยละเอียดดังนี้

1.สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) เป็นสิ่งแรกของกระบวนการการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO Internal Control ที่ต้องระบุถึง กิจกรรมต่างๆของธุรกิจ ความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจ โดยขั้นตอนนี้เป็นสิ่งแรกที่ ผู้บริหาร คณะกรรมการของบริษัท และผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับหน่วยงานควบคุมภายในขององค์กร ควรปฏิบัติ จากนั้นตามมาด้วยจัดสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมกับงาน เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งขั้นตอนนี้ยังรวมถึงการระบุ หรือกำหนด โครงสร้างภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การสื่อสารภายในองค์กรจากระดับสูงในระหว่างระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า และการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กร อีกด้วย

2.การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นขั้นตอนที่สองในกระบวนการ COSO Internal Control คือ จัดทำการประเมินถึงความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัท โดยความเสี่ยงต่างๆเหล่านั้นอาจเป็นไปได้ทั้ง

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเองภายในหรือภายนอกบริษัท การประเมินความเสี่ยงนั้นเป็นไปได้ทั้งการประเมินอย่างเป็นรูปแบบ อาจจะมาในรูปแบบเชิงปริมาณแสดงผลทางสถิติ หรือการประเมินแบบไม่ต้องมีรูปแบบที่ชัดเจน แต่ที่สำคัญ การประเมินนี้สามารถที่จะสื่อสารให้เข้าใจถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ถือว่าเพียงพอ

กระบวนการประเมินความเสี่ยงสามารถกำหนดเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

2.1 ประเมินการความสำคัญของความเสี่ยง ให้เป็นว่าความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความสำคัญที่จะต้องดำเนินการบริหารจัดการหรือไม่

2.2 ประเมินถึงโอกาสหรือความถี่ของเหตุการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ให้เป็นว่าเกิดขึ้นถี่แค่ไหน

2.3 พิจารณาว่าความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น จะมีการบริหารจัดการด้วยวิธีการใดในการลดความเสี่ยงดังกล่าว หรือไม่ต้องมีการบริหารจัดการก็ยอมรับได้ เพราะ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้นต่ำมาก และเมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อบริษัทน้อยมาก จึงไม่คุ้มค่ากับการบริหารจัดการกับความเสี่ยงนั้น

3.กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) เป็นการตรวจสอบว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นเกิดผลอย่างไร การตรวจสอบควรมีการจัดทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อศึกษาถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารจัดการกับความเสี่ยง กิจกรรมนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงนั้นได้เกิดการปฏิบัติอย่างดีและถูกต้อง

4.การแจ้งข้อมูลและติดต่อสื่อสารระหว่างกัน (Information and Communication) เป็นการให้ข้อมูล และหรือทำให้ทุกคนในองค์กร มีการเชื่อมต่อ เข้าถึง หรือรับรู้ ข้อมูลนั้น เพื่อนำไปปฏิบัติได้ และรายงานผลการจัดการความเสี่ยงกลับมาได้ ทุกคนในองค์กรจะได้รับทราบถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น

5.การติดตามและประเมินผล (Monitoring) คือการติดตามตรวจสอบถึงผลการดำเนินการกระบวนการ COSO ทั้งองค์กรอย่างเหมาะสม และประเมินผลเป็นระยะๆ การติดตามแล้วประเมินผลนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถดัดแปลงจากผลการติดตามให้เป็นที่ไปตามความเหมาะสมเพื่อให้สะท้อนความเป็นจริง และเป็นประโยชน์กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้งานขององค์กรไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรในหลายๆด้าน อาทิเช่น ทำให้ผลประกอบการลดลงอย่างมาก เป็นต้น

การบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management) คือกระบวนการที่ปฏิบัติโดย บุคลากรทุกคนในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายบริหาร เพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุที่ถือเป็นความเสี่ยงต่อองค์กร โดยเริ่มจากการคาดการณ์และระบุถึงเหตุการณ์ความเสี่ยงนั้นล่วงหน้า จากนั้นหาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์นั้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ปัจจัยความเสี่ยง (Risk Factors) ประเภทของความเสี่ยงตามแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) เกิดจากการกำหนดแผนงานอย่างไม่เหมาะสม และ/หรือ ได้นำแผนงานนั้นไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังรวมถึง การที่แผนงานนั้นได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆทั้งในและนอกองค์กร จนส่งผลให้ไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจ

แจกแจงปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์เป็น 17 รายการ ดังนี้ 1) เกี่ยวกับการลงทุน 2) การแข่งขันทางการตลาด 3) ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง 4) ความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ 5) พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป 6) เกี่ยวกับวัตถุดิบ 7) ความเสี่ยงจากอุปสงค์อุปทาน 8) เกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรต่างๆ 9) ความเสี่ยงจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10) เกี่ยวกับสัญญาเช่า 11) นโยบายภาครัฐ 12) การกระจุกตัวของสินทรัพย์ในภูมิภาค 13) การพึ่งพาดุลาคูค้าหลัก 14) ความผันผวนของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง 15) ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้ผลิต 16) เกี่ยวกับการทำประกันภัย และ 17) ความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจขนส่งทางเรือ

2. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) คือความเสี่ยงเกิดขึ้นในช่วงปฏิบัติงานในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการกับข้อมูลต่างๆภายในองค์กรอย่างไม่เหมาะสม จนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้เป้าหมายหลักขององค์กรไม่ได้ดังที่คาดหวัง

แจกแจงปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการเป็น 10 รายการ ดังนี้ 1) ความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล 2) ด้านอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม 3) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การคอร์รัปชัน 5) ความเสี่ยงจากธุรกิจหยุดชะงัก 6) ความเสี่ยงด้านต้นทุน 7) ความเสี่ยงด้านชื่อเสียง 8) ความล่าช้าจากภายใน 9) ความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจขนส่งทางเรือ และ 10) ความล่าช้าจากภายนอก

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น การบริหารสภาพคล่อง เครดิต เงินทุน และ/หรือ จากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน จนส่งผลให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อองค์กรตามมา

แจกแจงปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงินเป็น 6 รายการ ดังนี้ 1) ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินเพื่อ 2) ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย 3) ความเสี่ยงด้านรายได้ 4) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง 5) เกี่ยวกับวัตถุดิบ และ 6) ความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจขนส่งทางเรือ

4. ความเสี่ยงด้านกฎเกณฑ์ (Compliance Risk) เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล เช่น คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ในขณะเดียวกันอาจกระทบต่อผลประโยชน์และภาพลักษณ์ขององค์กรเช่นกัน

แจกแจงปัจจัยความเสี่ยงด้านกฎเกณฑ์เป็น 5 รายการ ดังนี้ 1) ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ 2) เกี่ยวกับสัญญาสัมปทานหรือบริการ 3) นโยบายภาครัฐ 4) การจัดหาที่ดิน และ 5) ความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจขนส่งทางเรือ

5. ความเสี่ยงด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Risk Summary) เป็นปัจจัยความเสี่ยงอื่นๆที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างถึงขั้นที่บริษัทต่างๆต้องจัดทำมาตรการเพื่อจัดการความเสี่ยงนั้น โดยเฉพาะ เพราะหากไม่ดำเนินการจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์จนถึงความอยู่รอดของบริษัทได้ จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้แจกแจงปัจจัยความเสี่ยงด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่เป็น 4 รายการ ดังนี้ 1) จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และโรคระบาดอื่นๆ 2) ภัยคุกคามทางไซเบอร์ 3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ 4) ความเสี่ยงจากภัยทางธรรมชาติและอื่นๆ

การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) คือ การจัดการกับความเสี่ยงที่มีอยู่ให้ลดลงมาอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผ่านการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงเสนอในที่ประชุมคณะผู้บริหารเพื่อคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสม และที่สำคัญที่สุดแนวทางที่ถูกละเลือกนี้ต้องมีต้นทุนการจัดการให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับให้มากที่สุด

ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ คือ ระดับความเสี่ยงที่ทาง ตลท. ยอมรับได้ แต่โดยภาพรวมแล้วจะอยู่บนพื้นฐานที่ว่า หากองค์กรจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพื่อให้อยู่ในระดับที่ ตลท. ยอมรับได้ จะต้องแลกด้วยทรัพย์สินพยากรณ์ต่างๆที่องค์กรต้องแบกรับ เพราะฉะนั้น แนวทางที่ถูกละเลือกใช้จะต้องเป็นแนวทางที่ทำให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจได้โดยไม่กระทบต่อผลประโยชน์เกินจำเป็น บางความเสี่ยงหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบ แต่โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงน้อยมาก กรณีนี้มองว่าไม่สมเหตุสมผลในแง่ของเศรษฐศาสตร์หากเลือกใช้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาแนวทางต่างๆเป็นรายกรณีไป

การตอบสนองความเสี่ยงตามแนวทางการจัดการความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 4 วิธี ดังนี้

- 1.การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoid) เป็นการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง มักใช้ในกรณีที่มีความเสี่ยงมีความรุนแรง และไม่สามารถหาวิธีจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- 2.การร่วมกันจัดการความเสี่ยง (Risk Share) เป็นการร่วมหรือถ่ายโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคล/หน่วยงานภายนอกองค์กร ให้ช่วยแบกรับภาระความเสี่ยงแทน เช่น การซื้อกรมธรรม์ประกันภัย
- 3.การลดความเสี่ยง (Risk Reduce) เป็นการจัดมาตรการจัดการ เพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การเตรียมแผนฉุกเฉิน
- 4.การยอมรับความเสี่ยง (Risk Accept) คือ ความเสี่ยงที่เหลือในปัจจุบัน อยู่ภายในระดับที่ยอมรับได้แล้วโดยไม่ต้องมีการดำเนินการใดๆเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น มักใช้กับความเสี่ยงที่ต้นทุนของการจัดการสูงไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงศ์พนิช วรรณรัตน์ (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 บริษัท ผลสรุปพบว่าปัจจัยความเสี่ยงที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านกลยุทธ์ เรื่องขยายการลงทุน ด้านปฏิบัติการ เรื่องราคาวัสดุก่อสร้างและที่ดิน ด้านการเงิน เรื่องอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน ด้านกฎเกณฑ์ เรื่องข้อพิพาททางกฎหมาย และการตอบสนองความเสี่ยงทั้ง 4 แบบ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การร่วมกันจัดการความเสี่ยง การลดความเสี่ยง และการยอมรับความเสี่ยง พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 53 บริษัท เลือกใช้แนวทางการลดความเสี่ยงมาเป็นอันดับหนึ่ง

จัดพล ภัยแคล้ว (2561) ศึกษาความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการทำงานที่โรงงานอุตสาหกรรม ABC ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีความเสี่ยง 4 ด้านคือ ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงาน ความเสี่ยงจากเครื่องจักร ความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน และความเสี่ยงจากการบริหารจัดการ ความเสี่ยงทั้ง 4 ด้านนี้มีโอกาสในการเกิด และระดับความรุนแรงดังนี้ 1)ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสในการเกิดเฉลี่ยเท่ากับ 2 เป็นระดับความรุนแรงต่ำ 2)ความเสี่ยงจากเครื่องจักรมีโอกาสในการเกิดเฉลี่ยเท่ากับ 4 เป็นระดับความรุนแรงปานกลาง 3)ความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงานมีโอกาสในการเกิดเฉลี่ยเท่ากับ 6 เป็นระดับความรุนแรงปานกลาง และ 4)ความเสี่ยงจากการบริหารจัดการมีโอกาสในการเกิดเฉลี่ยเท่ากับ 2 เป็นระดับความรุนแรงต่ำ โดยรวม

ผลสรุปความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการทำงานของโรงงาน ABC มีโอกาสในการเกิดเฉลี่ยเท่ากับ 4 เป็นระดับความรุนแรงปานกลาง อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยต้องมีมาตรการป้องกันและควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี 2564 รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 30 บริษัท ดังนี้

1. บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)	CENDEL
2. บริษัท โรงแรมรอยัล ออคิด (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	ROH
3. บริษัท เอส โฮเทล แอนด์ รีสอร์ท จำกัด (มหาชน)	SHR
4. บริษัท ดี เอร่าวิ้น กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ERW
5. บริษัท เอเชียโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)	ASIA
6. บริษัท ดุสิตธานี จำกัด (มหาชน)	DUSIT
7. บริษัท วีรันดารีสอร์ท จำกัด (มหาชน)	VRANDA
8. บริษัท แกรนด์ แอสเสท โฮเทลส์ แอนด์ พรอพเพอร์ตี้ จำกัด(มหาชน)	GRAND
9. บริษัท เบคส์ แอนด์ บีคอนด์ จำกัด (มหาชน)	BEYOND
10. บริษัท ลาгуน่า รีสอร์ท แอนด์ โฮเทล จำกัด (มหาชน)	LRH
11. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	AOT
12. บริษัท เคอร์รี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	KEX
13. บริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BEM
14. บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	BTS
15. บริษัท พรีเมียม ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)	PSL
16. บริษัท โทริเซนไทย เอเยนซีชีส์ จำกัด (มหาชน)	TTA
17. บริษัท อาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)	RCL
18. บริษัท ไวส์ โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)	WICE
19. บริษัท เจดับเบิลยูดี อินโฟโลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)	JWD
20. บริษัท ไบโอ กรีน เอ็นเนอร์ยี เทค จำกัด (มหาชน)	BIOTEC
21. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	CPF
22. บริษัท ไทยยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	TU

23. บริษัท การบาวกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	CBG
24. บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	MINT
25. บริษัท ไทยฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	TFG
26. บริษัท โอสดสภา จำกัด (มหาชน)	OSP
27. บริษัท เอเชียันซี คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ASIAN
28. บริษัท ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	CPI
29. บริษัท ซีเฟรชอินคัสตรี จำกัด (มหาชน)	CFRESH
30. บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน)	KSL

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากรายงานข้อมูลประจำปี (56-1) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี 2564 รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 30 บริษัท

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี 2564 รวมทั้งสิ้น 30 บริษัท มาตรวจสอบและแจกแจงให้เห็นถึง

ตอนที่1 ปัจจัยความเสี่ยงตามแนวทางการจัดการความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์

ตอนที่2 การตอบสนองความเสี่ยงตามแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์

แต่ละตอนแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1)กลยุทธ์ 2)ปฏิบัติการ 3)การเงิน และ 4)กฎเกณฑ์

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการแจกแจงแล้ว นำมาแปลสภาพให้อยู่ในรูปแบบ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ สุดท้ายนำข้อมูลที่แปรสภาพแล้วไปวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลสรุปปัจจัยความเสี่ยง ตามหลักการและแนวทางการจัดการความเสี่ยงโดยอ้างอิงจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ ด้านการเงิน ด้านกฎเกณฑ์ และเพิ่มเติมด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งหมดเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 30 บริษัท พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดโดยแจกแจงตามปัจจัยความเสี่ยงในแต่ละด้านดังนี้ ด้านกลยุทธ์ มีปัจจัยความเสี่ยง 2 เรื่องที่อยู่ในลำดับสูงสุด เรื่องที่ 1 เกี่ยวกับการลงทุน และเรื่องที่ 2 การแข่งขันทางการตลาด แต่ละเรื่องมี จำนวน 17 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.71 ด้านปฏิบัติการ เรื่องความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 28.17 ด้านการเงิน เรื่องความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินเฟ้อ จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.74 ด้านกฎเกณฑ์ เรื่องความเสี่ยงด้านกฎระเบียบข้อบังคับ จำนวน 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 58.33 ด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ เรื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด19 และโรคระบาดอื่น ๆ จำนวน 18 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 38.30

ตอนที่ 2 ผลสรุปการตอบสนองความเสี่ยง ตามหลักการและแนวทางการตอบสนองความเสี่ยงโดยอ้างอิงจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 4 ด้านคือ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การร่วมกันจัดการความเสี่ยง การลดความเสี่ยง และการยอมรับความเสี่ยง ดังนี้

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 30 บริษัท พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ได้รับการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมากที่สุด จำนวนความถี่ 87 คิดเป็นร้อยละ 70.16 ปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการได้รับการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมากที่สุด จำนวนความถี่ 59 คิดเป็นร้อยละ 83.10 ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงินได้รับการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมากที่สุด จำนวนความถี่ 48 คิดเป็นร้อยละ 90.57 ปัจจัยความเสี่ยงด้านกฎเกณฑ์ได้รับการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมากที่สุด จำนวนความถี่ 17 คิดเป็นร้อยละ 70.83 และปัจจัยความเสี่ยงด้านความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ได้รับการตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีการลดความเสี่ยงมากที่สุด จำนวนความถี่ 37 คิดเป็นร้อยละ 78.72

การอภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย เรื่องปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุด 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่มธุรกิจ จากรายงานข้อมูลประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 30 บริษัท สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการศึกษาปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของคุณ พงศ์พณิช

วรรณรัตน์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 บริษัท พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านกลยุทธ์ เรื่องขยายการลงทุน ด้านปฏิบัติการ เรื่องราคาวัสดุ ก่อสร้างและที่ดิน ด้านการเงิน เรื่องอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน ด้านกฎเกณฑ์ เรื่องข้อพิพาททางกฎหมาย ซึ่งพบว่าส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ในด้านของปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงทุนมาเป็นอันดับแรก และ ด้านด้านการเงิน ที่เป็นเรื่องความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินเพื่อมาเป็นอันดับแรก และในส่วนของ การตอบสนองความเสี่ยงผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง 53 บริษัทเลือกใช้ แนวทางจัดการความเสี่ยงโดยวิธีลดความเสี่ยงมาเป็นอันดับแรกเช่นกัน

จากการศึกษาปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของคุณ วรรณวิษา บุตรแก้ว (2563) ศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO-ERM ที่ได้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ภาค 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) พบว่า การบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO-ERM ด้านการประเมินเพื่อระบุปัจจัยความเสี่ยง การตอบสนองต่อปัจจัยความเสี่ยงนั้น ด้านการควบคุมปัจจัยความเสี่ยง ด้านการสื่อสารสารสนเทศ และด้านการติดตามประเมินผล มีผลกระทบเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานโดยรวม แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง 5 ด้านนี้ เพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับ และให้ส่งผลต่อในเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร พบว่ากลุ่มบริษัทตัวอย่างส่วนมากเลือกใช้การลดความเสี่ยงในการจัดการกับปัจจัยความเสี่ยงที่มีมาเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งแนวทางการจัดการความเสี่ยงในงานวิจัยนี้อ้างอิงตามหลักการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์หลักเสี่ยงไม่ได้ที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ในบริษัท แต่ถ้าหากว่าผู้ที่ได้ศึกษางานวิจัยนี้ได้นำแนวทางการจัดการความเสี่ยงนี้ไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในธุรกิจ หรือองค์กร หรือแม้กระทั่งการจัดการธุระส่วนตัวของท่านก็สามารถทำได้เช่นกัน และมองว่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้นำไปประยุกต์ใช้ได้ไม่มากนัก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

งานค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเจาะลงไป ที่ กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง และอาหาร ในช่วงที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 และหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็แนวทางให้กับผู้สนใจ ทำการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มธุรกิจอื่น หรือกลุ่มธุรกิจเดิมในช่วงเวลาและบริบททางสังคมที่แตกต่างกันไป

บรรณานุกรม

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. 2557.การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์. กรุงเทพมหานคร : McGraw Hill Education

จรรยาธรรม์ อินนพคุณ (2563) การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2557. กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework). กรุงเทพมหานคร

นิคม ศรีมูล.2554.การประเมินประสิทธิผลการบริหารความเสี่ยง แบบ COSO-ERM : กรณีศึกษากระบวนการพิจารณาสินเชื่อ สำนักงานธุรกิจขนาดย่อม ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)วิทยาลัยพาณิชย์ปริญาฎามหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สุปรียา ศรีจิริต.2555.ปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์วิทยาลัยพาณิชย์ปริญาฎามหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อัญชลี เมืองเจริญ (2561) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค

ข้อมูลปัจจัยความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มท่องเที่ยว กลุ่มขนส่ง และกลุ่มอาหาร จากรายงานข้อมูลประจำปี (56-1) ปี 2564

สืบค้นจาก <https://www.settrade.com/th/home>

การบริการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน กลุ่มตรวจสอบภายในกระทรวงศึกษาธิการ

สืบค้นจาก <https://ga.kpru.ac.th/audit/images/pdf-Knowledge/internal-control-and-risk-Management.pdf>

ธุรกิจท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของการท่องเที่ยว

สืบค้นจาก <http://www.sriayudhya.ac.th/databackup/elarning/tourismthai/lesson3/ page16.html>